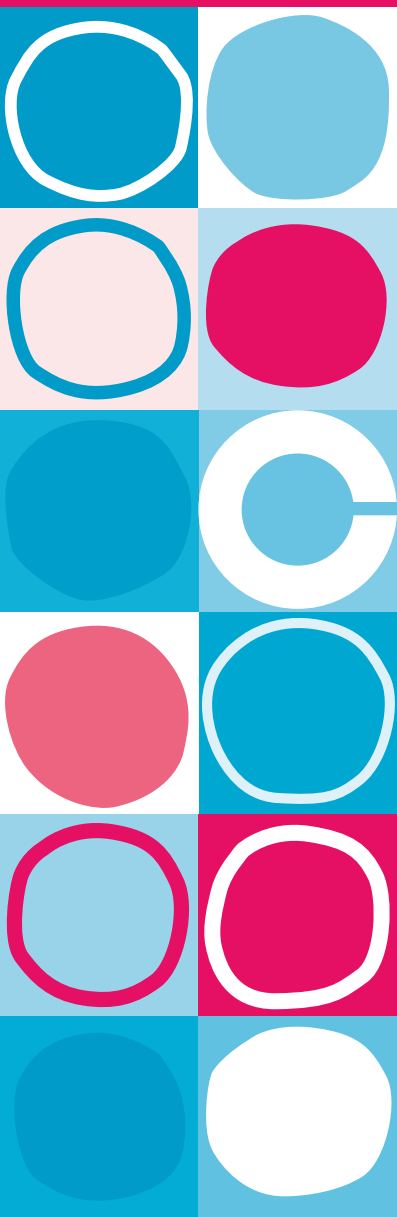

Učni načrt

GIMNAZIJA

RUŠČINA

Učni načrt

GIMNAZIJA

RUŠČINA

Splošna, klasična in strokovna gimnazija

OBVEZNI PREDMET IN MATURA (420 UR)
IZBIRNI PREDMET (140 UR)

Učni načrt

RUŠČINA

Gimnazija; Splošna, klasična, strokovna gimnazija
Obvezni predmet in matura (420 ur), izbirni predmet (140 ur)

Predmetna komisija:

Ines Vozelj, Gimnazija Poljane, Ljubljana, predsednica
Janja Urbas, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, članica

Pri posodabljanju učnega načrta je Predmetna komisija za posodabljanje učnega načrta za ruščino izhajala iz veljavnega učnega načrta za ruščino iz leta 1998.

Recenzenti:

dr. **Marina Spanring Poredoš**, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta
Vesna Prinčič Crosatto, Šolski center Nova Gorica, Gimnazija

Izdala: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo
Za ministrstvo: dr. **Milan Zver**
Za zavod: mag. **Gregor Mohorčič**

Uredili: **Katja Križnik** in **Nataša Purkat**
Jezikovni pregled: **Tatjana Ličen**

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

371.214.1:811.161.1

VOZELJ, Ines

Učni načrt. Ruščina [Elektronski vir] : gimnazija : splošna, klasična, strokovna gimnazija : obvezni predmet in matura (420 ur), izbirni predmet (140 ur) / predmetna komisija Ines Vozelj, Janja Urbas. - Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2008

Način dostopa (URL): http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/ss/programi/2008/Gimnazije/UN_RUSCINA_gimn.pdf

ISBN 978-961-234-694-2 (Zavod RS za šolstvo)

1. Urbas, Janja
239213312

Kazalo

1 OPREDELITEV PREDMETA	5
2 SPLOŠNI CILJI IN RAZVIJANJE KOMPETENC	6
3 CILJI IN VSEBINE	8
3.1 Operativni cilji po posameznih sporazumevalnih zmožnostih	9
3.1.1 Jezikovna zmožnost	9
3.1.2 Medkulturna zmožnost	12
3.1.3 Priporočene učne vsebine (teme)	13
3.2 Pouk književnosti	13
4 PRIČAKOVANI DOSEŽKI/REZULTATI	15
4.1 Umestitev ruščine v predmetnik	15
4.2 Pričakovani dosežki po posameznih modulih	15
5 MEDPREDMETNE POVEZAVE	19
6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	20
6.1 Didaktična priporočila po sporazumevalnih zmožnostih	21
7 VREDNOTENJE DOSEŽKOV	24

1 OPREDELITEV PREDMETA

Učenje tujih jezikov postaja vsakdanja potreba vseh narodov. Z vključitvijo Slovenije v Evropsko unijo se je pomen znanja tujih jezikov še povečal, saj omogoča dijakom mobilnost in večje možnosti zaposlovanja doma in v tujini. S tem premikom sta se pomembno spremenila tudi položaj in vloga ruskega jezika v Evropi.

Ruščina si je v zadnjih letih že utrla pot v srednje šole v številnih evropskih držav. Tudi v Sloveniji ima v gimnazijah že zagotovljen status maturitetnega predmeta. Dijaki lahko ruščino večinoma izberejo kot drugi ali tretji tuj jezik.

Medtem ko so slovenski gospodarstveniki in turistični delavci že zdavnaj spoznali pomen znanja ruskega jezika za uspešnejše gospodarsko povezovanje in sodelovanje z državami nekdanje Sovjetske zveze, se povečuje tudi zanimanje za učenje ruščine v gimnazijah in osnovnih šolah. Menimo, da je zelo pomembno motivirati dijake za učenje tega jezika, poleg tega pa uzaveščati starše in širšo javnost.

Navsezadnje je ruščina slovanski jezik, ki ga govori več kot 250 milijonov ljudi, eden izmed uradnih jezikov Združenih narodov, jezik z bogato kulturno tradicijo, jezik, v katerem so napisana največja dela svetovne klasike.

Pouk ruščine se tako kot pouk drugih tujih jezikov danes prilagaja novim izzivom, uvaja nove pristope, uporabne in življenjske učne vsebine, ki ga pripravljajo za učinkovito komunikacijo z rusko govorečim delom sveta. Poleg tega dijaka navaja na samostojno razmišljanje in raziskovanje, sodelovanje v široko zastavljenih mednarodnih projektih ter delo z vsemi razpoložljivimi viri informacij (svetovni splet).

2 SPLOŠNI CILJI IN RAZVIJANJE KOMPETENC

Splošni cilji predmeta so usposobiti dijake za učinkovito rabo ruščine v različnih življenjskih okoliščinah, vključujoč poznavanje in sprejemanje kulture dežele ciljnega jezika ter hkrati zavedanje pomena svoje lastne kulture.

Pri pouku ruščine dijaki razvijajo zmožnosti:

- slušnega in bralnega razumevanja,
- govornega sporazumevanja,
- govornega in pisnega sporočanja.

Pri pouku ruščine dijaki razvijajo naslednje kompetence, in sicer:

Sporazumevanje v maternem jeziku

Dijaki s pomočjo materinščine razvijajo sporazumevalne zmožnosti v tujem jeziku:

- izražajo in interpretirajo dejstva, stališča, zaznavajo odnose in čustva v različnih družbenih in kulturnih okoljih,
- pri sprejemanju besedila v tujem jeziku se odzivajo v materinščini,
- iz materinščine prenašajo pridobljene učne strategije in različne sposobnosti, spretnosti, kot so opismenjenost, slogovna izraznost in poznavanje načel besedilnosti,
- primerjajo razlike in podobnosti v tvorbi ter pri tem prepoznajo pojave medjezikovnega vplivanja.

Sporazumevanje v tujem jeziku

- spoznavajo in usvajajo sistem ruskega jezika na glasoslovni, oblikoslovni, besedotvorni, skladenjski in besediloslovni ravni,
- razvijajo sposobnosti za uspešno sprejemanje, tvorjenje in posredovanje govorjenih in zapisanih sporočil,
- spoznavajo socialne norme, ki pogojujejo jezikovno rabo, prepoznajo in ustrezno uporabljajo različne socialne in funkcijske zvrsti jezika.

Digitalna pismenost

Dijaki razvijajo zmožnosti uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije na naslednje načine:

- jo varno in kritično uporabljajo pri učenju in sporazumevanju (elektronska pošta),
- na spletnih straneh poiščejo podatke, ki jih ustrezno uporabijo,
- na različne načine predstavijo svoje izdelke (grafično, slikovno, pisno, zvočno, večpredstavno),
- se vključujejo v mednarodne mrežne projekte.

Učenje učenja

Dijaki se učinkovito spopadajo z novimi izzivi v učnem procesu, bogatijo svoje pozitivne učne izkušnje, svoje intelektualne sposobnosti in razvijajo:

- učne strategije pri sprejemanju, tvorjenju, posredovanju besedil v tujem jeziku in pri vključevanju v pogovor,
- strategije za delo s sodobnimi tehnologijami, viri, podatki in gradivi,
- zmožnost organiziranja svojega učenja in vrednotenja lastnega znanja,
- zanimanje za učenje sosedskih in tujih jezikov v šoli in zunaj nje,
- sposobnosti za učenje zunaj šole,
- interes za vseživljenjsko učenje.

Socialne in državljanske kompetence

- dijaki razvijajo zmožnosti tvornega sodelovanja v skupini/družbi,
- upoštevajo dogovore, ki so povezani z osebnim življenjem in z življenjem v skupnosti (skrb za družino, zdravje),
- so zmožni empatije, sklepanja kompromisov in premagovanja predsodkov,
- izrabljajo vsako priložnost za navezovanje stikov,
- razvijajo zavest o lastni kulturi in narodni identiteti ter se zavedajo vloge posameznika v mednarodni skupnosti.

Samoiniciativnost in podjetnost

- dijaki gradijo samozavest, samoiniciativnost in odgovornost,
- prenašajo v šoli naučeno znanje v vsakdanje življenje,
- si postavljajo stvarne učne cilje,
- prevzemajo pobude pri reševanju težav,
- so ustvarjalni in inovativni,
- sprejemajo tveganja in predvidijo morebitne posledice sprejetih odločitev,
- gradijo zavest o strokovni odgovornosti.

Medkulturna kompetenca in kulturna zavest

- dijaki razvijajo kulturno zavest in toleranco,
- pridobivajo čustvene, moralne in etične vrednote,
- spoštujejo pomen ustvarjalnega izražanja zamisli, izkušenj in čustev s pomočjo glasbe, vizualnih umetnosti in književnostjo,
- razumejo pomen estetskih dejavnikov v vsakdanjem življenju,
- razvijajo lastne ustvarjalne zmožnosti,
- spoznavajo in uzaveščajo kulturno in jezikovno raznovrstnost,
- razvijajo pozitiven odnos do sosedskih in tujih jezikov, do govorcev in njihovih kultur ter odpravljajo stereotipe in negativno razpoloženje do drugačnosti,
- ugotavljajo prepletanje kultur v materialni in nematerialni obliki ter se zavedajo pomena materne jezika in lastne kulture.

3 CILJI IN VSEBINE

Učni načrt navaja delitev znanj na splošna znanja in posebna znanja. Splošna znanja so opredeljena kot znanja, potrebna za splošno izobrazbo ob končanju gimnazije in so namenjena vsem dijakom/dijakinjam, zato jih mora učitelj/učiteljica obvezno obravnavati.

Posebna znanja opredeljujejo dodatna ali poglobljena znanja, ki jih učitelj/učiteljica obravnava po svoji presoji glede na zmožnosti in interese dijakov/dijakinj.

A) Splošna znanja

Pouk tujega jezika naj bi dijake usposobil za ustrezno, okoliščinam primerno jezikovno ravnanje. Učne vsebine in teme morajo izražati dijakove interese in potrebe, spodbujati morajo razvoj uporabnih in življenjskih znanj ter pozitivnih vrednot. Za ustrezno komunikacijo mora dijak pri pouku pridobiti potrebna jezikovna sredstva (izgovor, intonacijo, pravopis, slovnico, besedišče ...) in za jezikovni proces pomembne učne tehnike (prepoznavanje, pridobivanje, obdelavo in posredovanje informacij). Dijaki usvajajo zmožnosti slušnega in bralnega razumevanja, govornega sporočanja in sporazumevanja ter pisnega sporočanja ter spoznavajo socialne in kulturološke norme, ki pogojujejo jezikovno rabo in jim omogočajo, da se ustrezno odzivajo v konkretnih govornih situacijah.

Besedila, slušno in slikovno gradivo morajo dijake seznanjati z geografskimi in civilizacijskimi značilnostmi dežele, zgodovino in načinom življenja ljudi, katerega jezik se učijo. Pri pouku se dijaki seznanijo z avtentično podobo ruske zgodovine, vrednostjo ljudskega izročila, pomenom ruskih klasikov v svetovnem merilu ter preko avtentičnih besedil spoznavajo način življenja mladih, njihovo miselnost v današnji Rusiji in tako razvijajo medkulturno zavest in spoštovanje. Prav tako pa morajo biti tudi zmožni posredovati informacije o lastni kulturi v tujem jeziku. Učitelj uporablja aktualna in zanimiva gradiva, ki temeljijo na dijakovih izkušnjah in interesih.

Pouk tujega jezika mora izpolnjevati vzgojne in izobraževalne naloge šole ter spodbujati medkulturno komunikacijo in spoštovanje raznolikosti.

B) Posebna znanja

Posebna znanja naj obsegajo 30 odstotkov programa in so namenjena poglobljanju splošnih in sporazumevalnih znanj. *To so učne vsebine, ki jih učitelj vključuje na lastno pobudo ali na pobudo dijakov, vključujejo pa tematske sklope s področja kulture in civilizacije. Oblike dela so lahko različne, in sicer je lahko to projektno delo, ki pritegne tudi učitelje drugih predmetov, recital v tujem jeziku, pogovor o aktualnem dogodku ali priprava na mednarodno izmenjavo.*

3.1 Operativni cilji po posameznih sporazumevalnih zmožnostih

Pri učenju ruščine dijaki dosegajo naslednje operativne cilje:

1. Razvijanje zmožnosti **slušnega razumevanja**:

- dijaki prepoznavajo in razumejo tuj govor v resničnih govornih situacijah (radijske oddaje, televizijski posnetki, pogovor na ulici, železniški postaji itd., povsod, kjer je moteči dejavnik tudi hrup),
- ločujejo posamezne glasove, intonacijo in hitrost govora,
- razumejo sporočilo poslušanega avtentičnega besedila,
- iščejo ključne informacije,
- prepoznavajo razpoloženje govorca.

2. Razvijanje zmožnosti **govornega sporazumevanja**:

- dijaki se pravilno in jasno izražajo v skladu z veljavnimi jezikovnimi normami, s posebnim poudarkom na pravilni izgovorjavi, naglasu in stavčni intonaciji,
- dijaki se komunikacijsko ustrezno odzivajo na pobudo in sporočila sogovornika,
- poznajo in upoštevajo neverbalna sredstva sporazumevanja,
- pravilno uporabljajo komunikacijske funkcije.

3. Razvijanje zmožnosti **bralnega razumevanja**:

- dijaki razumejo sporočilo prebranega besedila,
- so zmožni tekočega branja in iskanja potrebnih informacij,
- izpisujejo podatke in povzemajo besedila,
- razumejo besedila različnih zvrsti in poznajo njihovih značilnosti (časopisni članki, leposlovje, strokovna besedila itd.).

4. Razvijanje zmožnosti **govornega in pisnega sporočanja**:

- dijaki se pravilno in jasno izražajo v skladu z veljavnimi jezikovnimi normami,
- tvorijo ustrezno ustno in pisno sporočilo glede na situacijo, govorni položaj in namen sporočila,
- oblikujejo besedila različnih zvrsti (pismo, razglednica, življenjepis, prošnja, telegram, poročilo, časopisni članek, literarni esej ...),
- so zmožni samostojnega, kritičnega razmišljanja.

3.1.1 Jezikovna zmožnost

A) Poznavanje in raba jezika

Dijaki med učnim procesom usvajajo osnovne jezikovne strukture, ki so sredstvo za razumevanje, sporočanje in sporazumevanje v tujem jeziku. Te strukture dijak prepozna, razume, uza-vešča in jih utrjuje v neposredni rabi.

1) Pisava in pravopis

Dijaki poznajo izvor ruske cirilice, jo znajo brati in pisati. Pozorni so na posebnosti (raba znakov za samoglasnike, mehkega in trdega znaka, pisava za neparnimi mehki oziroma trdimi soglasniki ...) in jih upoštevajo pri pisanju. Pravilno uporabljajo ločila.

2) Glasoslovje

Dijaki primerjajo ruski glasovni sestav s slovenskim. Pozorni so na besedni poudarek, izgovor naglašanih in nenaglašanih samoglasnikov (akanje, ikanje), izgovor trdih in mehkih soglasnikov, s posebnim poudarkom na izgovoru tistih mehkih oziroma trdih soglasnikov, ki se bistveno razlikujejo od slovenskih. Upoštevajo asimilacijo soglasnikov po zvonečnosti in nezvonečnosti in prehod zvonečih soglasnikov v nezvoneče na koncu besede. Pozorni so na stavčno intonacijo.

3) Besedotvorje

Dijaki poznajo način tvorjenja (npr. načinovnih prislovov iz kakovostnih pridevnikov) in prehod besednih vrst v druge besedne vrste (pridevniki v samostalnike, deležniki v pridevnike ...).

4) Oblikoslovje

Dijaki prepoznajajo, razumejo in uporabljajo jezikovne strukture na vseh ravneh jezikovnega sistema:

- ***Pregibne besedne vrste:***

Samostalnik

Dijaki ločijo naravni in slovnični spol, pozorni so na rabo sklonov (posebnosti v rodilniku in mestniku, živost in neživost pri samostalnikih moškega spola; sklanjatvene posebnosti nekaterih skupin samostalnikov, nesklonljivi samostalniki), število (edninski in množinski samostalniki) in posebnosti pri tvorbi množine.

Pridevnik

Dijaki poznajo slovnične kategorije pridevnika (spol, sklon in število), pravila stopnjevanja (osnovnik, primernik, presežnik), pozorni so na rabo kratkih in dolgih pridevnikov in njihovo vlogo v stavku ter na samostalniško rabo pridevnikov.

Zaimek

Dijaki poznajo vrste zaimkov (osebni, povratni osebni, svojilni, povratni svojilni, vprašalni, oziralni, kazalni, nikalni, določni in nedoločni zaimki) in pravilno uporabljajo kategorije (sklon, spol, število).

Prislov

Dijaki poznajo vrste prislovov (načinovni, krajevni, časovni) in kategorije (stopnjevanje načinovnih prislovov).

Števnik

Dijaki poznajo vrste števnikov (glavni, ločilni in vrstilni števniki) in kategorije (sklon, pri ena in dva tudi spol). Znajo jih napisati in pravilno naglasiti. Pozorni so na ujemanje s samostalnikom in pridevnikom, svojilnim in kazalnim zaimkom v imenovalniku in v odvisnih sklonih). S števniko izražajo datum, uro, mesece, leta, stoletja in starost. Opisujejo osnovne računske operacije, izražajo količino, mero in zaporedje.

Glagol

Dijaki poznajo in pravilno uporabljajo naslednje slovnične kategorije:

- glagolski vid (dovršni in nedovršni),
- glagolski način (tvorni in trpni),
- glagolsko osebo, število in spol (v pretekliku),
- glagolski čas (posebnosti v tvorbi preteklika, sestavljeni in nesestavljeni prihodnjik),
- glagolski naklon (povedni, velelni in pogojni).

Dijaki poznajo rabo povratnih in nepovratnih glagolov, prehodnih in neprehodnih glagolov ter brezosebni glagolov.

Posebno morajo biti pozorni na morfološke značilnosti ruskega glagola (spregatvene posebnosti) in na glagole premikanja.

*Dijaki morajo poznati vrste **deležnikov** (sedanji tvorni in trpni ter pretekli tvorni in trpni) in njihovo rabo v povedi (dolga in kratka oblika) in **deležij** (deležja nedovršnih in dovršnih glagolov) in njihovo rabo v povedi.**

- **Nepregibne besedne vrste:**

Predlog

Dijaki poznajo vrste predlogov (krajevni, časovni, vzročni), jih pravilno pišejo (izjeme). Pozorni so na rabo predlogov s skloni in na ujemanje predloga z glagolsko predpono.

Veznik

Dijaki poznajo osnovne veznike in jih pravilno uporabljajo v povedi.

Členek

Dijaki poznajo osnovne členke in jih pravilno uporabljajo v povedi.

Medmet

Dijaki poznajo osnovne medmete in jih pravilno uporabljajo v povedi.

* Če je to pogoj za pristop k opravljanju izpita oziroma po lastni presoji učitelja.

5) Skladnja

Dijaki oblikujejo svoje misli v enostavnih in zloženih povedih in pri tem uporabljajo pravilen besedni red. Poznajo in pravilno tvorijo povedi glede na skladenjski naklon (pripovedne, vprašalne, velelne, želelne, vzklične povedi). Pozorni so na posebnosti ujemanja, brezosebne, nedoločniške in trpne konstrukcije. Izražajo način, vzrok in posledico, pogoj in namero v priredno in podredno zloženih povedih. *Znajo uporabljati deležnike in deležja.*

B) Komunikacijske funkcije

Dijaki poznajo oziroma znajo ustrezno rabiti različne jezikovno-komunikacijske funkcije:

- **Poznajo fraze pri vzpostavljanje stikov z ljudmi in spodbujanju družabnosti** (pozdravljanje in slovo, predstavljanje sebe in drugih, vljudnostne fraze pri srečanju, nazdravljanje, voščilo).
- **Izražajo lastna miselna stališča in pobude ter ugotavljajo miselna stališča pri sogovorniku** (strinjanje oziroma nestrinjanje z mnenjem sogovornika, ponudba in vabilo, obljuba, izražanje prepričanja in dvoma, povpraševanje po izvedljivosti nekega dejanja).
- **Posredujejo sporočila in povprašujejo po informacijah** (dajanje podatkov o sebi in drugih, poročanje in pripovedovanje o dogodkih).
- **Vplivajo na voljo in hotenje sogovornika** (predlog, pobuda, zahteva, prošnja, opozorilo in navodilo).
- **Izražajo lastna čustva in razpoloženja** (izražanje veselja, neugodja oziroma odpora, presenečenja, upanja in razočaranja, zadovoljstva oz. nezadovoljstva, bojzani ali skrbi, želje in name-na, hvaležnosti).
- **Izražajo lastna moralna stališča** (opravičilo, obžalovanje, odobravanje oz. neodobravanje ravnanja).

3.1.2 Medkulturna zmožnost

Dijaki, ki se učijo ruščine, morajo poleg splošnih tem vsakdanjega sporazumevanja poznati tudi zgodovino, kulturo in civilizacijo govorcev tega jezika. Zdi se nam še posebej pomembno vzbuditi pri dijaki zanimanje za preteklost Rusije, saj brez dobrega poznavanja zgodovinskega ozadja in dejstev ni mogoče razumeti ruske sedanosti.

Pri pouku ruskega jezika naj bi se dijaki seznanili:

- z geografsko podobo in družbenopolitično ureditvijo nekdanje Sovjetske zveze in sodobne Rusije,
- s prelomnicami v ruski zgodovini (Kijevska Rusija, obdobje Ivana Groznega in Petra I., obdobje Katarine Velike, vdor Napoleona, revolucija leta 1905 in oktobrski revolucija, prva in druga svetovna vojna, stalinistična Rusija, »odjuga«, obdobje Brežnjeva, Gorbačova in »glasnosti«, razpad Sovjetske zveze,
- z rusko kulturo, tradicijami in sodobnim načinom življenja,
- z najpomembnejšimi predstavniki in deli ruske glasbene, gledališke, književne in upodablja-joče umetnosti in športa.

3.1.3 Priporočene učne vsebine (teme)

Besedišče oziroma leksikalni minimum, ki ga mora dijak usvojiti, je določeno z izborom tem, ki se navezujejo na vsakdanje govorne situacije. Za širjenje in bogatenje besednega zaklada, potrebnega za razumevanje leposlovnih in zahtevnejših besedil, učitelj poskrbi s primerno izbiro besedil različnih zvrsti, namenjenih za dodatne stilistične vaje pri pouku in domače branje.

Učne vsebine, v okviru katerih dijak razvija splošne, sporazumevalne in medkulturne zmožnosti so:

JAZ

- predstavitev sebe, videza, značaja, svojih interesov in konjičkov,

MOJ DOM

- prostor, družina, dejavnosti, odnosi,

MOJA ŠOLA

- šola, dejavnosti, načrti, poklici,

MOJ SVET

- prijatelji, vzorniki, zabava, problemi, odnosi, stališča in vrednote,

MOJE OKOLJE

- ulica, vas, mesto, prebivalci, dejavnosti/storitve, živali, rastline, naravni pojavi,

MOJA DRŽAVA

- prebivalci in jeziki; moji sosede; geografski, zgodovinski, kulturni, etnografski vidik,

SOSEDSKA/EVROPSKA/TUJA DRŽAVA

- prebivalci in jeziki; geografski, zgodovinski, kulturni, etnografski vidik.

3.2 Pouk književnosti

Pouk književnosti je sestavni del jezikovnega pouka. Dijakom omogoča razvijanje potrebnih bralnih spretnosti in ga uvaja v samostojno branje literarnih del v tujem jeziku.

Dijakom ne omogoča samo neposrednega stika z izvirnim tujim besedilom, marveč jih hkrati spodbuja k spoznavanju posebnosti ciljne kulture in k razmišljanju o lastnem medkulturno pogojenem odnosu do prikazanega besedilnega sveta.

Podoživljanje teh besedil, ki so na začetni stopnji učenja zelo preprosta, usmerja dijake k ustvarjalnim dejavnostim in razvija sposobnost kritičnega razmišljanja: dijaki postopno razvijajo

sposobnost sprejemanja, dojemanja in interpretiranja umetnostnega besedila. Književna besedila morajo biti primerna dijakovi starosti in znanju jezika, aktualna in zanimiva.

Zmožnost sprejemanja umetnostnega besedila (receptivne zmožnosti)

Z različnimi metodami (opazovanje, razvrščanje, povezovanje, pojasnjevanje, povzemanje, sklepanje, primerjanje, vrednotenje) dijaki razčlenjujejo literarne sestavine besedila:

- zaznajo temo, značaj in stališča oseb, ki nastopajo v besedilu,
- ločijo vrste pripovedovalcev in njihovo vlogo v dogajalni zgradbi,
- razložijo prenesene pomene besed in osrednjo misel besedila,
- *razberejo slogovno zaznamovanost,*
- *presodijo namen, sporočilo umetnostnega besedila in njegov vpliv.*

Zmožnost tvorjenja umetnostnega besedila (produktivne zmožnosti)

Dijaki izvajajo različne dejavnosti glede na doseženo raven znanja pri tujem jeziku:

- urejajo/povezujejo posamezne dele besedila (dialoga, zgodbe, slike z besedilom),
- dopolnjujejo manjkajoče dele besedila,
- oblikujejo vprašanja/odgovore o izbranem umetnostnem besedilu,
- besedilo ustvarjalno preoblikujejo: ga dramatizirajo, spreminjajo dogajalni čas, prostor, like oseb, zaključek zgodbe,
- književno osebo opišejo na podlagi njenih dejanj,
- ob danih ključnih besedah (navodilih) oblikujejo novo besedilo,
- podoživljajo umetnostno besedilo in pri tem izražajo svoja občutja,
- *posredujejo svoja mnenja in stališča ter jih primerjajo z avtorjevimi,*
- *razlagajo kontekst, književno obdobje,*
- *primerjajo različna besedila med seboj (primerjava izvirnika s prevodom) in na podlagi lastnih izkušenj, ki so jih pridobili pri spoznavanju slovenskih književnih del, vrednotijo družbene, zgodovinske, moralno-etične in estetske prvine obravnavanega umetnostnega besedila.*

* Poševni tisk – posebna znanja oziroma nadgradnja splošnih znanj.

Predlagamo medpredmetno povezavo oz. skupno pripravo pouka materinščine in ruščine. Tako bo literarno delo predstavljeno z več vidikov, dijaki bodo isti odlomek oz. pesem prebrali tudi v izvirniku, ter s tem pridobili bolj zaokroženo podobo o izraznih možnostih ruskega umetniškega jezika.

4 PRIČAKOVANI DOSEŽKI/REZULTATI

4.1 Umestitev ruščine v predmetnik

MODUL 70 UR	MODUL 140 UR	MODUL 210 UR	MODUL 315 UR	MODUL A 420 UR	MODUL B 420 UR
tretji ali četrti tuji jezik	tretji ali četrti tuji jezik	tretji tuji jezik	tretji tuji jezik	drugi tuji jezik – začetni	drugi tuji jezik – nadaljevalni
se učijo dijaki začetniki in imajo ob koncu šolanja eno leto učenja ruščine.	se učijo dijaki začetniki in imajo ob koncu šolanja eno oz. dve leti učenja ruščine.	se učijo dijaki začetniki in imajo ob koncu šolanja dve leti učenja ruščine.	se učijo dijaki začetniki in imajo ob koncu šolanja tri leta učenja ruščine.	se učijo dijaki začetniki od prvega letnika dalje in imajo ob koncu šolanja štiri leta učenja ruščine.	se učijo dijaki, ki so se ruščine učili tri leta v osnovni šoli (v tretji triadi). Ob koncu šolanja imajo sedem let učenja ruščine.
A1	A1+	A2	A2+	B1	B1+

Pričakovani dosežki izhajajo iz zapisanih ciljev, vsebin in kompetenc. Za to, da dijak/dijakinja doseže pričakovani dosežek, poskrbi učitelj/učiteljica z načrtovanjem in izvedbo pouka, dijak/dijakinja pa s svojim delom in odgovornostjo, v skladu s svojimi sposobnostmi. Pričakovani dosežki so zapisani splošno, kar pomeni, da jih bodo dijaki/dijakinje dosegli v različnem obsegu in na različnih taksonomskih stopnjah.

4.2 Pričakovani dosežki po posameznih modulih

Modul 70 ur (A1)

Ob koncu modula dijak:

- pozna geografski položaj Rusije, najpomembnejša obdobja ruske zgodovine, glasbeno in literarno tradicijo (medpredmetno sodelovanje z učitelji zgodovine, geografije, glasbe in materinščine), navade in običaje v ruski kulturni tradiciji in jih primerja z lastno kulturo (uvajanje medkulturne razsežnosti poteka delno v materinščini);
- bere preprosto naglašeno besedilo z znanim besediščem;
- sledi nezahtevnim navodilom v ruščini;

- razume vsebino preprostega besedila (predstavitev, družina, prijatelji, prosti čas, opis mesta);
- zna predstaviti sebe in druge (ime, priimek, nacionalno pripadnost, starost, svoj (e)naslov, ime šole in naštetih interesne dejavnosti) in poizvedovati po teh podatkih;
- zna uporabljati preproste vljudnostne fraze: pozdraviti/odzdraviti, izraziti osnovne potrebe (žeja, lakota), se zahvaliti, se posloviti, se opravičiti, izraziti željo, vprašati za pot;
- zna tvoriti kratko sporočilo (monolog), s katerim se na preprost način predstavi, opiše svojo družino, dom in preživljanje prostega časa; zna se odzvati na pobudo sogovornika (dialog).

Modul 140 (A1+)

Ob koncu modula dijak:

- pozna geografski položaj Rusije, najpomembnejša obdobja ruske zgodovine, glasbeno in literarno tradicijo (medpredmetno sodelovanje z učitelji zgodovine, geografije, glasbe in materinščine), navade in običaje v ruski kulturni tradiciji in jih primerja z lastno kulturo (uvajanje medkulturne razsežnosti poteka delno v materinščini);
- tekoče bere nezahtevno naglašeno besedilo in je pozoren na stavčno intonacijo;
- razbere temeljno sporočilo preprostega besedila o najpogostejših vsakdanjih temah (do deset odstotkov neznanih besed);
- pri ugotavljanju pomena besed uporablja slovar;
- pozna osnovne vljudnostne vzorce za povabilo, voščilo, strinjanje oziroma nestrinjanje; zna se dogovoriti za srečanje;
- se odziva na pobudo sogovornika oziroma ga sam pritegne k pogovoru v okviru vsakdanjih situacij in tem – v trgovini, restavraciji, v mestu;
- tvori kratko besedilo s pomočjo predloge (e-sporočilo, vabilo, pozdrave s počitnic);
- tvori krajša pisna in govorna sporočila na znane teme (jaz, moj dom, moja šola);
- ustno povzame preprosto pisno in govorno sporočilo.

Modul 210 ur (A2)

Ob koncu modula dijak:

- pozna geografski položaj Rusije, najpomembnejša obdobja ruske zgodovine, glasbeno in literarno tradicijo (medpredmetno sodelovanje z učitelji zgodovine, geografije, glasbe in materinščine), navade in običaje v ruski kulturni tradiciji in jih primerja z lastno kulturo (uvajanje medkulturne dimenzije poteka delno v materinščini);
- razbere vsebino zahtevnejšega besedila v okviru najpogostejših vsakdanjih tem;
- tekoče bere naglašena besedila z neznanim besediščem (do 30 odstotkov);
- tvori preprosto besedilo s pomočjo predloge (npr. kratko osebno pismo);
- sodeluje v preprostem pogovoru o vsakdanji temi, na spodbude sogovornika se odziva suvereno, z večjim besednim zakladom;
- pri ugotavljanju pomena neznanih izrazov uporablja slovar;
- prepoznava nekatere kulturne posebnosti Rusije v zvezi s vsakdanjimi življenjskimi opravili (prehranjevanje, praznovanja, delovni čas, počitnice).

Modul 315 ur (A2+)

Ob koncu modula dijak:

- pozna geografski položaj Rusije, najpomembnejša obdobja ruske zgodovine, glasbeno in literarno tradicijo (medpredmetno sodelovanje z učitelji zgodovine, geografije, glasbe in materinščine), navade in običaje v ruski kulturni tradiciji in jih primerja z lastno kulturo (uvajanje medkulturne razsežnosti poteka delno v materinščini);
- razbere temeljno vsebino preprostega besedila o vsakdanji temi in jo povzame s pomočjo kratkih odgovorov na vprašanja;
- tekoče bere in upošteva stavčno intonacijo;
- tvori preprosto besedilo, v katerem opiše osebe, predmete, pojave, dejanja iz neposrednega okolja in navaja posamezne podrobnosti;
- se vključuje v preprost pogovor o vsakdanjih temah, poizveduje, pridobiva podatke in jih posreduje drugim;
- poišče podatke v ustreznih virih (slovar, priročnik, svetovni splet);
- prepozna način življenja prebivalcev Rusije in ga primerjajo z lastnim.

Modul A 420 ur (B1)

Ob koncu modula dijak:

- pozna geografski položaj Rusije, najpomembnejša obdobja ruske zgodovine, glasbeno in literarno tradicijo (medpredmetno sodelovanje z učitelji geografije, glasbe in materinščine), navade in običaje v ruski kulturni tradiciji in jih primerja z lastno kulturo (uvajanje medkulturne razsežnosti poteka pretežno v ruščini);
- razbere bistveno sporočilo besedila o znani temi in poišče določene podatke; vsebino besedila povzema na preprost način s svojimi besedami;
- sledi najpogostejšim navodilom, ki jih srečuje v tujem okolju;
- upošteva pravorečne in pravopisne posebnosti;
- tvori krajše besedilo, s pomočjo katerega opisuje, povzema vsebino besedila, načrtuje, posreduje svoje izkušnje, načrte in na preprost način izraža svoje vtise in občutja;
- sodeluje v pogovoru o znani temi, poizveduje, pridobiva podatke, jih posreduje drugim;
- razbere ključno misel besedila ali ključne besede in jih smiselno ureja v sheme ali miselne vzorce; pri tvorjenju preprostega besedila primerno razvija temo;
- uzavešča kulturne razlike v odnosih (družina, spolno razlikovanje).

Modul B 420 ur (B1+)

Ob koncu modula dijak:

- pozna geografski položaj Rusije, najpomembnejša obdobja ruske zgodovine, glasbeno in literarno tradicijo (medpredmetno sodelovanje z učitelji zgodovine, geografije, glasbe in materinščine), navade in običaje v ruski kulturni tradiciji in jih primerja z lastno kulturo (uvajanje medkulturne razsežnosti poteka pretežno v ruščini);
- razbere bistveno sporočilo besedila o manj znani temi in poišče določene podatke, smiselno povezuje dogajanja z avtorjevim/govorčevim namenom in oblikuje lastno razlago vsebine;
- tvori govorno besedilo, s pomočjo katerega opisuje, povzema vsebino, načrtuje;
- posreduje svoje izkušnje, načrte, izraža svoje vtise, občutja, strinjanje ali nestrinjanje;

- ustvarjalno tvori pisno besedilo, v katerem posreduje svoje izkušnje in načrte ter izraža svoja občutja, vtise;
- se vključuje v pogovor o znani temi oziroma delno znani temi, poizveduje, pridobiva podatke, jih posreduje drugim in izraža strinjanje ali nestrinjanje;
- obvlada različne tehnike branja: preleti besedilo, da dobi ključno misel, ga natančno prebere, da razume podrobnosti, razbere ključne besede in jih smiselno ureja v sheme ali miselne vzorce; v zgodbi predvidi potek dogajanja, svoje mnenje ponazarja s primeri; sodeluje v pogovoru in upošteva sogovorca;
- primerja kulturne in civilizacijske posebnosti lastnega naroda s posebnostmi ruske kulture (umetnost, književnost, zgodovina) in civilizacije (prebivalstvo, tradicija, humor, življenjska raven) ter s tem odpravlja morebitne predsodke, veljavne stereotipe in razvija strpnost do drugačnosti.

5 MEDPREDMETNE POVEZAVE

Pouk ruščine naj se navezuje na:

- **pouk materinščine**

Dobro poznavanje maternega jezika dijakom zelo olajša razumevanje jezikovnih norm tujega jezika. Ruščina je po svojih morfoloških značilnostih zelo podobna slovenščini (sklanjatev, spregatev, stopnjevanje), veliko besed je skupnega slovanskega izvora, zato je Slovencem tudi razumljivejša. Pri tem naj bodo dijaki še posebej pozorni na t. i. lažne prijatelje in se izogibajo napačni rabi le-teh.

Pri obravnavi ruskih književnih del moramo spodbujati medpredmetno povezavo med poukom materinščine in ruščine.

- **pouk zgodovine in geografije**

Dijaka spodbujamo k samostojnemu raziskovanju in pridobivanju informacij o zgodovini dežele in geografskih značilnostih, saj bo tako lažje razumel umetnostna in neumetnostna besedila in se bo sposoben živeti v kulturno okolje govorcev tujega jezika.

- **pouk umetnosti in glasbe**

Ob spodbujanju medpredmetne povezave med poukom umetnosti, glasbe in ruščine naj bo dija-ku prikazana slika ruskega kulturnega ustvarjanja v glasbeni, likovni in gledališki umetnosti.

- **pouk filozofije in sociologije**

Dijak si pri teh predmetih pridobi ustrezna znanja o družbi in načinu razmišljanja v posameznih obdobjih, to pa mu bo olajšalo razumevanje literarnih besedil, napisanih v ruščini.

Učitelj naj pri pouku ruščine smiselno vključi tudi **kroskurikularne teme**:

- razvijanje digitalnih zmožnosti,
- knjižnično informacijsko znanje,
- poklicno usmerjanje,
- okoljsko vzgojo,
- vzgojo potrošnika,
- državljansko kulturo/etiko,
- prometno vzgojo.

Takšnih medpredmetnih povezav je še več, opozoriti pa želimo, da naj učitelj ruščine dijaka navaja na široko razmišljanje in mu pomaga, da sam najde povezave z drugimi predmeti.

6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Temeljno izhodišče sodobne didaktike je, da mora biti **pouk tujega jezika usmerjen v dijake in proces učenja**.

Pouk moramo načrtovati tako, da dijaka, kolikor je mogoče, pritegnemo k sodelovanju kot enakopravnega udeleženca učnega procesa, ki se zaveda ciljev učenja jezika, je motiviran za doseganje le-teh in pripravljen prevzeti odgovornost za svoje napredovanje.

Pri tem naj mu bodo v pomoč naslednja **didaktična načela**:

1. Načelo integracije

Vse jezikovne zmožnosti so med seboj povezane in prepletene (razumevanje govor, branje, pisanje in sporazumevanje), zato morajo biti dejavnosti pri pouku čim bolj raznovrstne.

2. Načelo kognitivnosti

Dijaki pri usvajanju novih jezikovnih struktur, v okviru svojih zmožnosti, iščejo vzroke in posledice, jih povezujejo in sklepajo. Naučijo se logično razmišljati, kritično sprejemati informacije ter svoja spoznanja in izkušnje vključevati v učne dejavnosti. Z navajanjem na uporabo slovarjev, priročnikov in drugih pripomočkov dijake pripravljamo na poznejše samostojno učenje.

3. Načelo upoštevanja pozitivne in negativne interference

Uzaveščanje razlik in podobnosti med ruščino in slovenščino je zelo pomemben del pouka, saj gre za učenje sorodnega slovanskega jezika, kjer znanje materinščine precej olajša razumevanje oblikoslovnih in skladenjskih posebnosti ruščine in tako pripomore k učinkovitejšemu učenju jezika.

4. Načelo komunikativnosti

Učne situacije naj bodo čim bolj podobne življenjskim, saj sta praktična uporabnost jezika in eksperimentiranje z njim največja motivacija za učenje.

Poučevanje slovničnih struktur naj ne bo samostojen učni cilj, temveč sredstvo, na podlagi katerega lahko dijaki v ruščini samostojno in pravilno izražajo svoje misli in se sporazumevajo. Vaje za učenje slovničnih struktur naj bodo smiselne in komunikacijsko naravnane, saj mora znanje slovničnih vzorcev biti tako, da bo dijak samodejno pravilno uporabil tisto strukturo, ki je v določenem govornem položaju pravilna.

Pri poučevanju novega besedišča prav tako izhajamo iz konkretnih situacij in konteksta (dijaki z ugibanjem ugotavljajo pomen, pomagajo si z analogijo, prepoznavanjem neznanega iz znanega), pri utrjevanju pa so poleg ponavljanja komunikacijskih vzorcev, branja in poslušanja različnih besedil in gledanja videokaset zelo uporabne tudi jezikovne igre, s katerimi dijaki znanje no-

vih besed utrjujejo v smiselnih situacijah, ne da bi se tega zavedali. Dijak seveda ne bo dejavno uporabljal vseh besed, ki jih je slišal pri pouku. Pasivni besedni zaklad vsebujejo predvsem gradiva, ki so namenjena razvijanju spretnosti razumevanja ustnega in pisnega sporočanja.

5. Načelo samostojnosti pri učenju in ustvarjalnosti

Z ustrežno izbiro učnih oblik in nalog (individualno delo, delo v dvojicah in skupinah, igranje vlog, igre in tekmovanja) učitelj ustvarja primerne razmere za samostojno in skupinsko ustvarjalno reševanje nalog in težav. Tako poleg boljših uspehov hkrati dvigujemo tudi samozavest dijakov.

6. Multimedijско načelo

Pouk mora biti organiziran z vsemi sodobnimi pripomočki za celostno usvajanje jezika (avdio- in videooprema, slikovno gradivo, grafikoni in tabele).

6.1 Didaktična priporočila po sporazumevalnih zmožnostih

SLUŠNO RAZUMEVANJE

Vaje za slušno razumevanje so namenjene predvsem razvijanju sposobnosti dijaka, da razume naravni ruski govor v neposrednem stiku z govorcem oziroma v situacijah, ko sam ne more vplivati na potek pogovora (poslušanje radijskih oddaj, poročil, spremljanje televizijskega sporeda, poslušanje predavanja itd.).

Za razvijanje slušnih navad so potrebne številne in raznovrstne vaje. Dijaki se morajo navaditi na različne glasove, različno hiter govor in različno vsebino v različnih oblikah sporočanja: v dialogu, monologu, poročilu, igri, pesmi.

Pri izbiri besedil je zelo pomembno, da so avtentična in da kognitivno ustrezajo stopnji dijakovega znanja. Na začetni stopnji naj bodo avdioposnetki, ki jih predvajamo, krajši, vsebovati pa morajo že znane oziroma utrjene jezikovne strukture in besedišče. Za poslušanje besedila dijaka motiviramo z različnimi uvajalnimi vajami: pogovor lahko navežemo na vsebino sporočila, ki ga bodo poslušali, in ob tem ponovimo težavnejše izraze in fraze. Pomagamo si lahko tudi s slikovnim gradivom, dijakom pa predlagamo, da sami oblikujejo svojo različico zgodbe in jo potem primerjajo s posnetkom. Pri težavnejših besedilih ključne besede in fraze napišemo na tablo.

Poslušanje besedil na začetni stopnji večkrat ponovimo, poslušanju pa vedno sledi krajše besedilo za preverjanje razumevanja oziroma več različnih nalog (kratki odgovori na vprašanja, iskanje pravih rešitev, dopolnjevanje stavkov, krajša ustna obnova, interpretacija besedila, naloge tipa »Kako bi se v podobnem položaju odzvali vi, kaj bi rekli?« itd.). Koristne so tudi vaje, ki jih dijaki delajo med poslušanjem besedila, npr. izpisovanje podatkov, izpolnjevanje tabel ...).

GOVORNO SPOROČANJE IN SPORAZUMEVANJE

Da bi se dijak lahko spontano in pravilno sporazumeval v konkretnem govornem položaju, je pri pouku tujega jezika še posebej pomembno sistematično razvijati njegove govorne spretnosti. Za doseg tega cilja ima učitelj na voljo več vaj, vendar morajo biti te smiselne, ustvarjalne in predvsem uporabne:

- urjenje v rabi komunikacijskih funkcij v konkretni situaciji (odzivanje na pozdrav, prošnjo, opravičilo, strinjanje, izražanje presenečenja itd.),
- odgovori na vprašanja,
- pogovor in razprava o dogodkih in stvareh,
- igranje vlog,
- reševanje problemov.

Pri pogovoru in razpravi je zelo pomembno, da učitelj uro dobro pripravi, tako da k sodelovanju pritegne kar največ dijakov (delo v parih in skupinah).

Temo oziroma problem lahko predstavi najprej sam, včasih pa je dovolj, da dijakom »navrže« le nekaj nasprotujočih si tez, jih izzove in spodbudi k iskanju argumentov »za« in »proti«. Pomembno je, da dijakom da jasna navodila in zglede ter jih nauči v pogovoru dejavno sodelovati, prisluhniti sogovorniku, jasno izraziti svoje misli ter z različnimi tehnikami obvladati nepredvidene situacije in jezikovne težave (iskanje sinonimov, parafraziranje pomembnih vsebin, zamenjava in opis neznanih besed z znanimi itd.).

BRALNO RAZUMEVANJE

Z vajami bralnega razumevanja dijake naučimo, da berejo in razumejo neznana besedila različnih zvrsti, napisana v ruščini. Zato moramo pri izbiri besedil paziti, da bodo dovolj raznovrstna in zanimiva ter da bodo ustrezala razvojni stopnji dijakov.

Pri pouku tujega jezika razlikujemo dve vrsti branja: intenzivno in ekstenzivno. Z intenzivnim branjem pojasnjujemo in vadimo težavnejše strukture in širimo besedje, hkrati pa gradivo uporabimo za govorne vaje in pisno sporočanje. Z intenzivnim branjem torej uvajamo jezikovne ravnine in utrjujemo jezikovne spretnosti, z ekstenzivnim branjem pa dijak utrjuje že pridobljeno znanje in razvija različne bralne strategije.

Poleg glasnega branja za učiteljem ali zvočnim posnetkom dijaka urimo tudi v tihem branju.

Pri uvajanju dijakov v ekstenzivno branje je potrebna stalna učiteljeva pomoč, zato vaje potekajo med poukom vse šolsko leto. S temi vajami pri dijakih razvijamo zmožnost globalnega razumevanja in hitrega dojetja napisanega besedila. Taka besedila naj bodo praviloma manj zahtevna kot snov v učbenikih, strukture naj bodo znane, nove besede pa je treba uvajati počasi, tako da bo dijak njihov pomen uganil iz sobesedila.

Za preverjanje razumevanja prebranega besedila uporabljamo več vrst vaj:

- vprašanja in odgovori,
- izbira pravih odgovorov,
- ustno ali pisno povzemanje besedila,
- interpretacija besedila itd.

PISNO SPOROČANJE

Ker je ruska pisava etimološka, in ne fonetična, je treba ves čas učenja posebno pozornost nameniti pravopisu in pravopisnim vajam. Pravopisno znanje in razumevanje govornega besedila bo zato učitelj utrjeval in preverjal s pogostimi, a zelo kratkimi nareki.

V samostojno pisno izražanje uvajamo dijake z vajami, pri katerih najprej odgovarjajo na pripravljena vprašanja, nato povzemajo besedila v obliki krajših obnov, ki jim sami napišejo konec, pozneje pa nadaljujejo z ustvarjalnim pisanjem. Svoje misli in ideje se naučijo jasno in logično izražati in povezovati v smiselno celoto, naučiti pa se morajo pisati tudi krajša besedila različnih zvrsti (voščilo, telegram, prošnja itd.).

Zelo pomembno je, da dijaka za pisni izdelek motiviramo s primerno nalogo, ki ustreza njegovim sposobnostim in interesom.

7 VREDNOTENJE DOSEŽKOV

Pri vsaki učni uri ob ponavljanju snovi posredno preverjamo tudi napredovanje dijakov pri učni snovi. Tako dijaki dobijo povratno informacijo o tem, kaj so se naučili oziroma kaj morajo še utrditi, učitelj pa si ustvari sliko znanja v razredu in ugotovi, kateri dijaki potrebujejo še dodatne vaje. Odziv dijakov tudi učitelju samemu pove, kako uspešen je pri svojem delu in ali uporablja primerne metode in gradivo.

Preverjanje znanja za oceno naj ne bo le numerično ocenjevanje, ampak naj dijake motivira, da se bodo z veseljem učili in snov znali uporabiti v konkretnih situacijah. Če dijak ugotovi, zakaj potrebuje določeno znanje in kdaj ga bo lahko uporabil, se snov lažje nauči, to pa ga motivira za nadaljnje delo.

GIMNAZIJA

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

